

۲۰۱۶/۰۲/۰۹

پوهنمل حاجی محمد نوزادی

د رنگ توس

(دویمه برخه)

(په تیري لومړی برخي کي دمگری د انرژي د یوې ډیري مهمي او ارزښتناکي سرچیني په توگه د طبعي گاز په هکله اړین مالومات وړاندي سو . پدې تړاو نوري خبري لاندې ولوی)
د طبعي گاز لیږدول :

تر لیږدولو وړاندې باید طبعي گاز د ټولو هغو موادو څخه چی په خپل ترکیب کی یی د ځمکی له دننه ورسره راوړی دی ، کوم چی په لیږدولو کی یی ستونزی رامنځته کوی او دسوزیدلو کیفیت یی ټیټوی ، باید پاک کړل شی . په نننی شرایطو کی د گاز دلیږدولو تر ټولو ارزانه لاره نل لیکه گنل کیږی . په نل لیکه کی داسی نلان غځوی چی قطر یی تر ۱،۴ مترو پوری رسیږی . گاز په نل لیکه کی د ۷۵ اتموسفیر فشار پواسطه لیږدوی . فشار پر گاز باندی د لاری په اوږدردو کی دنل د دیوالو سره د اصطحاکاک او ځینی نورو لاملونو له مخی کمیری ، ځکه نو باید په هر ټاکالی واټن کی د قوی کمپریسونو د دستگاه په مټ فشارلور او تر ۷۵ اتموسفیرو پوری ورسول او یخ کړل شی . دنل لیکي غځول او او دساتلو چاری یی ډیرو لگښتونو ته اړتیا لری خوبیا هم تر نورو لارو مثلا په اوږن دول د لویو ټانکرونو او بیړیو په پرتله ارزانه تمامیری . دبلی خوا د متان دلیږدولو خطر دگاز په بڼه د مایع په پرتله ډیر کم دی . ددغو لاملونو له مخی مثلا په ۲۰۰۴ کال کی په ټولیز دول ۵۰۲ میلیارد مکعب متره گاز د نل لیکو دلاری او یوازی ۱۷۸ میلیارد مکعب متره دنورو لارو لیږدول شویدی (هم هغه سرچینی) .

گاز او چاپیریال ساتنه :

د طبعي گاز کارول د نورو ټولو منرالی سوزیدونکو توکوپه مقایسه چاپیریال ته لږ خطر لری ، داځکه چی دسوزیدلو پرمهال ډیر لږ مضر مواد تری نه چاپیریال ته لیږدول کیږی .

له پاسو اړینو یادوونو وروسته به راشو اصلی خبزی ته چی هغه پخپله د ټاپی په اړه بحث دی . لکه څنگه

چی په سرلیک کی لا څرگنده شوه ، ټاپی به افغانانو ته یو د رنگ توس پلاس ورکړی ، نوی هیلی به را وتوکوی ، په سولی او امنیت راوستلو کی به خپل رول ولوبوی او ډېرگنو دسوکالی په موخه به یو باوری پوتنشیا منځته راوی .

ټاپی (TAPI) - افغانانو ته یو نیکمرغه زیری :

د « ټاپی » کلمه چی په تنهایی سره تلفظ سي ، هیڅ مانا نه ورکوي ځکه چی دا صرف د څلورو هیوادونو لکه (ترکمنستان - افغانستان - پاکستان - هندوستان) د انگریزي نومونو د لومړیو حرفونو یو مخفف یا لنډیز دي . ځکه نو باید تل د یوې بلي کلمې سره یو ځای راوړل سي او ولوستل سي ، مثلا « ټاپی پروژه » یا « ټاپی نل لیکه » او دا سي نور .

د پاڼو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني دلیکنيزي بڼي پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هبله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په څیر و لولئ

په هر حال ، دا هغه نل ليکه ده چې د ترکمنستان گاز دافغانستان د لاری پاکستان او هندوستان ته ليردوی . ددی دپاره چې د نوموړی نل ليکی اهمیت څرگند شی ، لوړه سرریزه په نسبتاً بشپړ تفصیل سره یاده شوه چې د انرژی د یوی دیری مهمی او اړینی سرچینی په توگه دطبعی گاز اهمیت هلته په گوته شو . زما په اند به دا نل ليکه افغان دولت ته داسی یو د رنگ توس پلاس ورکړی چې که په هوبنیارانه ډول تری کار واخیستل شی د سیمی په سیاسی بازیو کی افغانستان د میدان د گټلو په اړه لوی چانس ترلاسه کولای سی . ددی نل ليکی په وړاندی دیو لړ لاملونو له مخی دا ډیر کلونه دایران لخوا په ډیره بیشرمی سره خنډونه اچول کیدل او کوبنس یی کاوه چی دلته دافغانانو په خاوره کی دجنگ اور گرم وساتل شی تر څو اړوند هیوادونه بالاخره د انتظار نه ستړی ، مایوس او په پای دا ومنی چې د افغانستان د لاری ددی ليکی تیروول یو بیهوده او عبث انتظار دی . ایران ډیر ځلی په ډاگه دا غوښتنه کړی وه چی دنل ليکی دپاره یواځنی ډاډمنه لاره د ایران سیمه ده خو داچی دنوموړو هیوادونو د پاره د ایران د لاری دنل ليکی تیروول اوږد واټن دی او ډیرو لگښتونو ته یی اړتیا درلوده ، نوی د ایران غوښتنو ته لیبیک نشو ویلای . ددلی خوا څخه ایران د خپل اتومی پروگرام له مخی چی په سر تمبه کی سره یی پر مخ شاره ، په جهان کی یو تجرید سوی هیواد وو او نورو هیوادونو په لویو پانگه اچونو کی باوري حساب ورباندي کولای نسو . ایران چی پخپله هم د گازو پراخی زیرمی لری ، دابه یی ډیره په گڼه وی چی د یوی خوا رانیونکی او بازار ترلاسه کړی او ددی لاری څخه په سیمه کی دسیاسی فشار اله پلاس راوری . پاکستان چی ایران په سیمه کی خپل پیاوړی سیال گڼی ، هم دی ته لیوال ندی چی لکی یی دیوه قوی او زورور تر پینی لاندی راشی.

د دویمي برخي پای . نور بیا

د پانیو شمیره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالی د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په څیر و لولئ